

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

МАУП

Кафедра медичної і клінічної психології

Затверджую,
Директор ІННІСН

Я.М. Раєвська

2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри медичної і
клінічної психології

Протокол №3 від 16.10.2024 р.

Завідувач кафедри І. С. Клименко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Судова медицина

спеціальності:

225 Медична психологія

(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня

другий (магістерський)

(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми:

225 Медична психологія

(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації:

(за наявності)

Медична психологія

(назва спеціалізації)

Київ МАУП 2024

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань – 22 ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	Обов'язкова	
Модулів - 1	Спеціальність – 225 МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ	Рік підготовки	
		6-й	
Змістових модулів - 3		Семестр	
		12-й	
		Лекції (год.)	
Загальна кількість кредитів/годин - 3/90		14	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3-4 год.; самостійної роботи студента – 2-3 год.	Освітній рівень - МАГІСТР	Практичні(год.)	
		30	
		Самостійна робота(год.)	
		46	
		Всього	
		90	
		Вид контролю	
	Залік		

2. МЕТА, ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

2.1. Мета викладання компетентностями різного навчальної напрямлення для дисципліни: досягнення оволодіти кінцевих результатів навчання.

Метою викладання навчальної дисципліни "Судова медицина" є ознайомлення студентів із питаннями медичного, біологічного та медико-криміналістичного характеру, що виникають у практичній діяльності органів правосуддя та судочинства, а також медико-правовими питаннями організації охорони здоров'я та надання медичної допомоги, для вірного застосування в професійній діяльності, формування правової культури лікаря-психолога; формування та розвиток компетенції студентів у галузі медичного права, спрямована на отримання необхідного обсягу теоретичних медико-правових знань, набуття практичних навиків у сфері охорони здоров'я, оволодіння достатнім рівнем правової культури та правової свідомості для збереження балансу взаємин між суб'єктами медичних правовідносин і дотримання прав людини в сфері охорони здоров'я; формування в студентів здатності розв'язувати складні задачі та проблеми інноваційного характеру в сфері охорони психічного здоров'я населення, забезпечувати психопрофілактику, психодіагностику та психокорекцію, лікування захворювань, пов'язаних із психічним здоров'ям, вирішення професійних питань ситуаціях, Що характеризуються невизначеністю умов та вимог і можуть передбачати необхідність проведення досліджень та/або здійснення інновацій

Основними завданнями викладання дисципліни "Судова медицина" є:

засвоєння знань щодо виконання лікарем функцій судового експерта згідно процесуального законодавства;

- вміння із встановлення факту біологічної смерті, опису трупа на місці його виявлення, опису тілесних ушкоджень та визначення їх виду, знаходження та опису речових доказів біологічного походження;
- знання нормативно-правової документації в медичній діяльності;
- знання медико-правових основ надання медико-психологічної допомоги, організації наукових досліджень, клінічних випробувань, дотримання ;
- біотичних норм у професійній діяльності лікаря-психолога.

Предметом дисципліни є нормативно-правові аспекти медичної діяльності та проведення судово-психологічної експертизи.

За структурно-логічною схемою дисципліна "Судова медицина" читається після дисциплін "Загальна психологія", "Медична психологія. Вступ до спеціальності Охорона праці в галузі" , "Пропедевтика внутрішньої медицини", перед дисциплінами "Внутрішня медицина (у тому числі ендокринологія, медична генетика, клінічна імунологія та алергологія, професійні хвороби)", "Медична психологія з основами психосоматики" "Психіатрія. Наркологія. Патопсихологія"

2.2. Очікувані результати: оволодіння компетентностями різного спрямування для досягнення кінцевих результатів навчання згідно програми 225 "Медична психологія

2.2.1. Інтегральна компетентність:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми медичної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.2.2. Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2.3. Спеціальні фахові (предметні) компетентності:

СК 1. Здатність до збирання та критичного опрацювання, аналізу та узагальнення медичної та психологічної інформації з різних джерел.

2.2.5.Програмні результати навчання:

РН 1. Обирати та застосовувати надійний діагностичний та психодіагностичний інструментарій.

РН 2. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження, критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки, представляти результати власних досліджень усно / письмово для поінформованої аудиторії.

РН 15. Приймати ефективні рішення, в тому числі в умовах невизначеності.

Після опанування дисципліни "Судова медицина. " студенти будуть знати:

- понятійно-категоріальний апарат у галузі медичного права;
- джерела медичного права;
- тенденції нормотворення й державної політики у сфері охорони здоров'я;
- механізми здійснення прав та обов'язків суб'єктів медичних правовідносин;
- правові умови провадження окремих видів медичної практики та їх правове регулювання;
- державно-правові гарантії та механізми захисту прав людини у сфері охорони здоров'я;
- дефекти надання медичної допомоги, їх правову кваліфікацію;
- види юридичної відповідальності за правопорушення у сфері охорони здоров'я;
- юридичну практику в галузі медичного права, в т.ч. Європейського суду з прав людини;
- історію становлення юридичної регламентації медичної діяльності в Україні;
- основи конституційного регулювання прав людини у сфері охорони здоров'я в Україні;
- загальне і спеціальне законодавство в сфері охорони здоров'я;
- види юридичної відповідальності за професійні правопорушення в окресленій царині;
- права й обов'язки суб'єктів медичних правовідносин (пацієнтів, медичних працівників, законних представників пацієнта тощо);
- дефекти надання медичної допомоги;
- ятрогенну патологію та її медико-правове значення;
- механізми контролю якості медичної допомоги;
- основи правового регулювання медико-психологічної допомоги Україні;
- юридичні аспекти профілактики і лікування інфекційних хвороб;
- законодавче забезпечення донорства (крові, тканин, репродуктивних клітин);
- принципи регулювання експертної діяльності за законодавством України;
- особливості правового забезпечення населення лікарськими засобами;
- нормативно-правові документи, що регулюють відносини, пов'язані з наданням медичної допомоги;
- зміст правових норм, що відображають права громадян у сфері охорони здоров'я;
- медико-правові основи надання медико-психологічної допомоги, організації наукових досліджень, клінічних випробувань, дотримання біотичних норм у професійній діяльності лікаря-психолога;
- предмет, основні категорії, принципи та методи судово-психологічної експертизи (СПЕ);
- зв'язок СПЕ з іншими науками;
- історію розвитку СПЕ як науки та її місце в системі психологічних знань;
- визначення понять «експертний висновок», «висновок спеціаліста»;
- закономірності використання методів дослідження психіки;
- актуальні проблеми СПЕ та сучасні дослідження особливостей психічної діяльності;

- вміти:
- самостійно працювати із законодавством України та міжнародними і регіональними стандартами у сфері охорони здоров'я;
 - знати механізми здійснення прав та обов'язків суб'єктів медичних правовідносин;
 - готувати необхідні правові документи;
 - аналізувати правову природу медичної психології та інших видів медичної практики;
 - застосовувати юридичну практику для правореалізаційної діяльності, в т.ч. правові позиції Європейського суду з прав людини;
 - ефективно використовувати арсенал експертиз і механізми контролю якості медичної допомоги; - правильно оцінювати наслідки професійної діяльності медичних і фармацевтичних працівників;
 - виконувати функції судового експерта згідно процесуального законодавства;
 - встановлювати факт біологічної смерті, описувати труп на місці його виявлення, описувати тілесних ушкодження та визначати їх вид. знаходити та описувати речові докази біологічного походження;
 - використовувати та оформлювати нормативно-правову документацію в медичній діяльності:
 - дотримуватися медико-правових у процесі надання медико-психологічної допомоги, організації наукових досліджень, клінічних випробувань
 - дотримуватися біоетич норм у професійній діяльності лікаря-психолога;
 - оперувати понятійно-категоріальним апаратом СПЕ;
 - використовувати методи СПЕ у практичній діяльності;
 - орієнтуватися у різноманітних теоріях, критично аналізувати різні підходи до основних наукових категорій, враховувати отримані знання практичній діяльності;
 - проводити експертизу та оформлювати експертний висновок.

Виробити практичні навички:

- реалізовувати свої права та обов'язки;
- захищати права та законні інтереси свої, лікарів, пацієнтів;
- роботи із законодавством України і здійснення пошуку потрібних правових норм;
- усно та письмово, логічно правильно обґрунтовувати правові явища і процеси;
- роботи з текстами основних нормативних актів, зокрема Конституції України, Цивільного кодексу України, Кодексу законів про працю України Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України Законом України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»

3. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни ОК 18.

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1 “Судова медицина”							
Тема 1.1 Процесуальні основи та структура судово-медичної служби в Україні	6	4	-	-	-	-	2
Тема 1.2 Організація та проведення судово-медичної експертизи	6	4	-	-	-	-	2
Тема 1.3 Медична таналогія	6	-	-	4	-	-	2
Тема 1.4 Судово-медична експертиза осіб	6	-	-	4	-	-	2

Тема 1.5 Судово-медична експертиза ушкоджень і смерті	6	-		4	-	-	2
Модульний контроль	2						
Семестровий контроль	2						
Разом	30	4	-	16	-	-	10
Усього	90	14	-	30	-	-	46

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І "СУДОВА МЕДИЦИНА"

Лекція 1. "Процесуальні основи та структура судово-медичної служби в Україні."

Предмет, завдання та історія розвитку судової медицини. Історія розвитку судової медицини, процесуальні та організаційні основи судово-медичної експертизи. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні. Судова медицина, визначення поняття, її зміст та завдання. Значення судової медицини в системі вищої медичної освіти. Судово-медична експертиза, її роль в роботі правоохоронних органів та охорони здоров'я України. Становлення судової медицини, етапи її розвитку, особливості сучасного етапу судової медицини. Внесок визначних судових медиків у розвиток теорії та практики судової медицини. Наукові досягнення кафедр (курсів) судової медицини. Судово-медична експертиза як один з різновидів судових експертиз та доказів у судовому процесі. Нормативно-правові акти, що регламентують проведення судово-медичних експертиз - Закон «Про судову експертизу», «Основи законодавства України про охорону здоров'я», кодекси, доповнення та зміни до закону «Про підприємництво», наказ Ноб «Про організацію судово-медичної експертизи в Україні» (1995). Поняття про судово-медичну експертизу, обов'язкове її призначення. Види експертиз, одноосібне, комісійне та комплексне її проведення. Структура судово-медичної служби в Україні. Поняття про інстанційність державної судово-медичної служби. Бюро судово-медичної експертизи як організаційна ланка державної судово-медичної служби, його структура та функції підрозділів. Поняття про судового експерта, судово-медичного експерта, спеціаліста у галузі судово-медичної експертизи, їх обов'язки, права та відповідальність. Гарантії незалежності судового експерта. Роль судово-медичного експерта в досудовому слідстві, дізнанні та його участю судовому засіданні. Об'єкти судово-медичної експертизи - трупи, потерпілі, звинувачувані та інші особи, речові докази, медична документація. Регламентація проведення судово-медичних експертиз та судово-медичних досліджень, документація, її структура порядок складання.

Ключові слова: судова медицина, судово-медична експертиза, історія розвитку, судовий експерт, судово-медична служба.

Література [1-26]

Лекція 2. "Організація та проведення судово-медичної експертизи."

Загальні питання судово-медичної танатології. Вірогідні достовірні ознаки смерті. Огляд трупа на місці події. Судово-медична експертиза трупів невідомих осіб. Встановлення особи невідомої людини. Судово-медична ідентифікація особи. Судово-медична експертиза потерпілих, звинувачуваних та інших осіб. Приводи і порядок її проведення. Встановлення тяжкості тілесних ушкоджень. Встановлення стану здоров'я (симуляція, агравация, штучні хвороби, самоушкодження). Визначення віку. Приводи ДО судово-медичної експертизи потерпілих, звинувачуваних та інших осіб, її організація, особливості проведення документація. Судово-медична експертиза з приводу наявності на потерпілому тілесних ушкоджень. Юридична класифікація тілесних

ушкоджень за їх тяжкістю відповідно до Карного Кодексу України. Критерії тяжкості тілесних ушкоджень відповідно до діючих «Правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень». Особливості проведення експертизи визначення наявності та ступеня втрати працездатності. Експертиза стану здоров'я: симуляція, агравація, дисимуляція, штучні хвороби, самоушкодження. Значення медичних документів, слідчих матеріалів при встановленні умов, за яких було заподіяно травму. Експертиза визначення віку, приводи та критерії визначення віку, методи дослідження. Судово-медична експертиза спірних статевих станів. Судово-медична експертиза статевих злочинів. Загальні питання судово-медичної травматології. Судово-медична експертиза ушкоджень тупими та гострими предметами. Особливості ушкоджень у разі падіння з висоти, на площину - при прискоренні та без нього. Судово-медична експертиза травматизму та транспортної травми. Судово-медична експертиза вогнепальних ушкоджень. Судово-медична експертиза механічної асфіксії. Судово-медична експертиза ушкоджень від дії інших фізичних факторів зовнішнього середовища (крайніх температур, атмосферної та технічної електрики, променевої енергії, різко зміненого барометричного тиску). Загальні відомості про отрути, механізм їх дії та основи судово-медичної діагностики отруєнь. Отрути з переважно місцевою дією (корозійні). Отрути з переважно загальною дією (резорбтивні). Отруєння пестицидами та харчовими токсинами.

Ключові слова: танатологія, судово-медична експертиза, потерпілі, тілесні ушкодження, стан здоров'я, працездатність, спірні статеві стани, статеві злочини, кримінальна відповідальність, судово-медична травматологія, травма, автомобільна травма, електротравма, вогнепальне поранення, падіння, рани, асфіксія, променева хвороба, лазерний термічний ОТИК, баротравма, декомпресійна хвороба, судово-медична токсикологія, отрути, наркотичне сп'яніння, алкогольне отруєння, харчові отруєння.

Література [1-26]

Практичне заняття 1. Медична танатологія.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1-6;

Додаткові: 7-26.

Практичне заняття 2. Судово-медична експертиза осіб.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1-6;

Додаткові: 7-26.

Практичне заняття 3. Судово-медична експертиза ушкоджень і смерті.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1-6;

Додаткові: 7-26.

Теми для самостійної роботи:

1. Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні.
2. Внесок визначних українських судових медиків у розвиток теорії та практики судової медицини.
3. Нормативно-правові акти, регламентують проведення судово-медичних експертиз.
4. Структура судово-медичної служби в Україні.
5. Регламентація проведення судово-медичних експертиз та судово-медичних досліджень, документація, її структура порядок складання.
6. Загальні питання судово-медичної танатології. Судово-медична ідентифікація особи.

7. Правила і техніка судово-медичного дослідження трупів.
8. Особливості розтину при підозрі на ураження радіоактивними речовинами, бойовими отруйними речовинами, при захворюванні на особливо небезпечні інфекції та ВІЛ.
9. Особливості дослідження ексгумованих трупів.
10. Питання, які вирішують під час дослідження трупів.
11. Діагностика наглої смерті при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, центральної нервової та сечостатевої систем; при вагітності, під час пологів, від інфекційних захворювань.
12. Використання лабораторних досліджень гістологічного, гістохімічного, ангиографічного, полум'яно-фотометричного, біохімічного, бактеріологічного для обґрунтування причини смерті.
13. Раптова смерть за особливих обставин: на фоні травми, під час лікувальних процедур, занять спортом.
14. Встановлення новонародженості, доношеності, зрілості, живонародженості, життєздатності та тривалості життя після пологів. Використання результатів інструментальних та лабораторних методів досліджень гістологічного, рентгенологічного, біохімічного ДЛЯ обґрунтування судово-медичного висновку.
15. Приводи до судово-медичної експертизи потерпілих, звинувачуваних та інших осіб, її організація, особливості проведення і документація.
16. Судово-медична експертиза з приводу наявності на потерпілому тілесних ушкоджень. Юридична класифікація тілесних ушкоджень за їх тяжкістю відповідно до Карного Кодексу України. Критерії тяжкості тілесних ушкоджень відповідно до діючих «Правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень».
17. Особливості проведення експертизи визначення наявності та ступеня втрати працездатності.
18. Експертиза стану здоров'я: симуляція, агравація, дисимуляція, штучні хвороби, самоушкодження.
19. Судово-медична експертиза спірних статевих станів.
20. Судово-медична експертиза статевих злочинів.
21. Статеві злочини, за вчинення відповідальність яких передбачена кримінальна
22. Експертиза навмисного зараження венеричною хворобою та ВІЛ інфекцією.
23. Судово-медична експертиза ушкоджень тупими та гострими предметами.
24. Особливості ушкоджень у разі падіння з висоти, на площину - при прискоренні та без нього.
25. Судово-медична експертиза травматизму та транспортної травми.
26. Судово-медична експертиза вогнепальних ушкоджень
27. Судово-медична експертиза механічної асфіксії.
28. Судово-медична експертиза ушкоджень від дії фізичних факторів зовнішнього середовища (крайніх температур, атмосферної та технічної електрики, променевої енергії, різко зміненого барометричного тиску).
29. Судово-медична експертиза смерті від дії технічного електричного струму.
30. Судово-медична експертиза ушкодження від дії лазерного випромінювання. Особливості дії лазера на біологічні тканини. Лазерний термічний опік, лазерні рани.
31. Дія різко зміненого (зниженого або підвищеного) тиску газового середовища на організм (баротравма), декомпресійна хвороба.
32. Судово-медичні джерела діагностики отруєнь: обставини справи, результати зажиттєвого токсикологічного аналізу, особливості клінічного перебігу розладу здоров'я, судово-медичний розтин судово-токсикологічне дослідження, судово-гістологічне, трупа, ботанічне та бактеріологічне дослідження, фармакологічна проба. Правила вилучення органів і тканин трупа для лабораторних досліджень.

33. Характеристика і судово-медична діагностика отруєнь корозійними отрутами (ідкі кислоти й луги, феноли); кров'яними (окис вуглецю, метгемоглобін утворювачі); деструктивними (солі важких металів та металоїдів - ртуть, мідь, свинець, талій, миш'як, фосфор) і нервово-функціональними (ціаністі сполуки, снодійні, алкалоїди, наркотики, сірководень, вуглекислота, отрутохімікати -фосфор та хлорорганічні сполуки). з переважно місцевою дією (корозійні). Отрути з переважно загальною дією (резорбтивні)
34. Отруєння пестицидами та харчовими токсинами
35. Отруєння етиловим спиртом: його дія на організм, токсикокінетика, стадії резорбції та елімінації. Отруєння технічними рідинами, що містять спирти: метиловий, амиловий, антифриз, дихлоретан, тетраетилсвинець; їх характеристика та виявлення. Профілактичні заходи в боротьбі з алкоголізмом та пияцтвом
36. Визначення ступеня алкогольного сп'яніння. Визначення факту алкогольного сп'яніння за видихуванням повітрям: якісні методи виявлення алкоголю у видиху, використання сучасних аналізаторів парів алкоголю.
37. Судово-медична діагностика смерті від передозування опію, морфіну, героїну, кокаїну, канабіоїдів. Наркотичні гриби.
38. Судово-медична класифікація харчових отруєнь та їх походження Бактеріальне та небактеріальне (отруйні рослини, гриби, ягоди, насіння, коріння), їх характеристика та визначення. Особливості судово-медичної експертизи при розслідуванні харчових отруєнь.
- Рекомендовані джерела:**
 Основні: 1-6;
 Додаткові: 7-26.

5. Контроль навчальних досягнень

5.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна к-сть балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	1	1
Відвідування семінарських занять	1	-	-	-	-	-	-
Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2	2	2
Відвідування лабораторних занять	1	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	-	-	-	-	-	-
Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30	4	40
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	5	25	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	1	30	1-	30	1	30
Разом			115		115		125
Максимальна кількість балів	355						
355:100=3,55. Студент набрав X балів;							

5.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання.

Самостійна робота 1.

1. Підготуйте презентацію на тему: Організаційно-процесуальні засади проведення судово-медичної експертизи в Україні.
2. Підготуйте презентацію на тему: Внесок визначних українських судових медиків у розвиток теорії та практики судової медицини.
3. Підготуйте презентацію на тему: Нормативно-правові акти, що регламентують проведення судово-медичних експертиз.
4. Підготуйте презентацію на тему: Структура судово-медичної служби в Україні.
5. Підготуйте презентацію на тему: Регламентація проведення судово-медичних експертиз та судово-медичних досліджень, документація, її структура порядок складання.

Самостійна робота 2.

1. Підготуйте презентацію на тему: Загальні питання судово-медичної танатології. Судово-медична ідентифікація особи.
2. Підготуйте презентацію на тему: Правила і техніка судово-медичного дослідження трупів.
3. Підготуйте презентацію на тему: Особливості розтину при підозрі на ураження радіоактивними речовинами, бойовими отруйними речовинами, при захворюванні на особливо небезпечні інфекції та ВІЛ.
4. Підготуйте презентацію на тему: Особливості дослідження ексгумованих трупів.
5. Підготуйте презентацію на тему: Питання, які вирішують під час дослідження трупів.
6. Підготуйте презентацію на тему: Діагностика наглої смерті при захворюваннях серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, центральної нервової та сечостатевої систем; при вагітності, під час пологів, від інфекційних захворювань.
7. Підготуйте презентацію на тему: Використання лабораторних досліджень гістологічного, гістохімічного, ангіографічного, полум'яно-фотометричного, біохімічного, бактеріологічного для обґрунтування причини смерті.
8. Підготуйте презентацію на тему: Раптова смерть за особливих обставин: на фоні травми, під час лікувальних процедур, занять спортом.
9. Підготуйте презентацію на тему: Встановлення новонародженості, доношеності, зрілості, живонародженості, життєздатності та тривалості життя після пологів. Використання результатів інструментальних та лабораторних методів досліджень - гістологічного, рентгенологічного, біохімічного для обґрунтування судово-медичного висновку.

Самостійна робота 3.

1. Підготуйте презентацію на тему: Приводи до судово-медичної експертизи потерпілих, звинувачуваних та інших осіб, її організація, особливості проведення і документація.
2. Підготуйте презентацію на тему: Судово-медична експертиза з приводу наявності на потерпілому тілесних ушкоджень. Юридична класифікація тілесних ушкоджень за їх тяжкістю відповідно до Кримінального Кодексу України. Критерії тяжкості тілесних ушкоджень відповідно до діючих «Правил судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень».
3. Підготуйте презентацію на тему: Особливості проведення експертизи визначення наявності та ступеня втрати працездатності.
4. Підготуйте презентацію на тему: Експертиза стану здоров'я: симуляція, агравація, дисимуляція, штучні хвороби, самоушкодження.

Самостійна робота 4.

1. Підготуйте презентацію на тему: Судово-медична експертиза спірних статевих станів.
2. Підготуйте презентацію на тему: Судово-медична експертиза статевих злочинів.
3. Підготуйте презентацію на тему: Статеві злочини, за вчинення яких передбачена кримінальна відповідальність.
4. Підготуйте презентацію на тему: Експертиза навмисного зараження венеричною хворобою та ВІЛ інфекцією.
5. Підготуйте презентацію на тему: Судово-медична експертиза ушкоджень тупими та гострими предметами.
6. Підготуйте презентацію на тему: Особливості ушкоджень у разі падіння з висоти, на площину - при прискоренні та без нього.
7. Підготуйте презентацію на тему: Судово-медична експертиза травматизму та транспортної травми.
8. Підготуйте презентацію на тему: Судово-медична експертиза вогнепальних ушкоджень.
9. Підготуйте презентацію на тему: Судово-медична експертиза механічної асфіксії

Самостійна робота 5.

1. Підготуйте презентацію на тему: Судово-медична експертиза ушкоджень від дії фізичних факторів зовнішнього середовища (крайніх температур, атмосферної та технічної електрики, променевої енергії, різко зміненого барометричного тиску).
2. Підготуйте презентацію на тему: Судово-медична експертиза смерті від дії технічного електричного струму.
3. Підготуйте презентацію на тему: Судово-медична експертиза ушкодження від дії лазерного випромінювання. Особливості дії лазера на біологічні тканини. Лазерний термічний опік, лазерні рани
4. Підготуйте презентацію на тему: Дія різко зміненого (зниженого або підвищеного) тиску газового середовища організм (баротравма), декомпресійна хвороба.

Самостійна робота 6.

1. Підготуйте презентацію на тему: Судово-медичні джерела діагностики отруєнь: обставини справи, результати зажиттєвого токсикологічного аналізу, особливості клінічного перебігу розладу здоров'я, судово-медичний розтин трупа, судово-токсикологічне дослідження, судово-гістологічне, ботанічне та бактеріологічне дослідження, фармакологічна проба. Правила вилучення органів і тканин трупа для лабораторних досліджень.
2. Підготуйте презентацію на тему: Характеристика і судово-медична діагностика отруєнь корозійними отрутами (їдкі кислоти й луги, феноли); кров'яними (окис вуглецю, метгемоглобін утворювачі); деструктивними (солі важких металів та металоїдів -ртуть, мідь, свинець, талій, миш'як, фосфор)і нервово-функціональними (ціаністі сполуки, снодійні, алкалоїди, наркотики. сірководень, вуглекислота, отрутохімікати -фосфор та хлорорганічні сполуки). з переважно місцевою дією (корозійні). Отрути з переважно загальною дією (резорбтивні).
3. Підготуйте презентацію на тему: Отруєння пестицидами та харчовими Токинами.
4. Підготуйте презентацію на тему: Отруєння етиловим спиртом: його дія на організм, токсикокінетика, стадії резорбції та елімінації. Отруєння технічними рідинами, що містять спирти: метиловий, амиловий, антифриз дихлоретан, тетраетилсвинець; їх характеристика та виявлення. Профілактичні заходи в боротьбі з алкоголізмом та пияцтвом.

5. Підготуйте презентацію на тему: Визначення ступеня алкогольного сп'яніння. Визначення факту алкогольного сп'яніння за видихуванним повітрям: якісні методи виявлення алкоголю у видиху, використання сучасних аналізаторів парів алкоголю.
6. Підготуйте презентацію на тему: Судово-медична діагностика смерті від передозування опію, морфіну, героїну, кокаїну, канабіоїдів. Наркотичні гриби.
7. Підготуйте презентацію на тему: Судово-медична класифікація харчових отруєнь та їх походження. Бактеріальне та небактеріальне (отруйні рослини, гриби, ягоди, насіння, коріння), їх характеристика та визначення. Особливості судово-медичної експертизи при розслідуванні харчових отруєнь

Самостійна робота 7.

1. Підготуйте презентацію на тему: Правова природа медичного права (галузь права, інститут права, галузь законодавства).
2. Підготуйте презентацію на тему: Система медичного права України.
3. Підготуйте презентацію на тему: Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я та прав людини
4. Підготуйте презентацію на тему: Генеза правового регулювання охорони здоров'я в Україні. Законодавство України про охорону здоров'я: сучасний стан і перспективи розвитку. Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні. Галузеве законодавство України у сфері охорони здоров'я.
5. Підготуйте презентацію на тему: Угода про асоціацію Україна-ЄС в аспекті охорони здоров'я. Роль і значення практики Європейського суду з прав людини в галузі охорони здоров'я. Національна судова практика ЩОДо медичних справ.

Самостійна робота 8.

1. Підготуйте презентацію на тему: Поняття господарської діяльності у сфері охорони здоров'я. Господарська діяльність у медичній психології. Порядок та умови ліцензування господарської діяльності з медичної, медико-психологічної практики. Контроль за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної, медико-психологічної практики.
2. Підготуйте презентацію на тему: Заклад охорони здоров'я України як суб'єкт господарювання в сфері охорони здоров'я. Акредитація закладів охорони здоров'я. Особливості правового статусу фізичних осіб-підприємців як суб'єктів господарювання в сфері охорони здоров'я. Особливості оподаткування медичної, медико-психологічної практики. Правове регулювання здійснення приватної медичної, медико-психологічної практики.
3. Підготуйте презентацію на тему: Добровільне медичне страхування. Загальнообов'язкове медичне страхування: національні реалії і перспективи. Страхування професійної відповідальності медичних працівників.
4. Підготуйте презентацію на тему: Медична послуга як об'єкт медичних правовідносин. Види медичних послуг. Загальна характеристика договору про надання медичних послуг та його основні ознаки. Суб'єктний склад та зміст договору про надання медичної послуги. Істотні умови договору про надання медичної послуги. Договір про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій: порядок укладення, зміни та припинення.

Самостійна робота 9.

1. Підготуйте презентацію на тему: Права людини у сфері охорони здоров'я: поняття, класифікація, загальна характеристика. Гарантії забезпечення прав людини у сфері охорони здоров'я.

2. Підготуйте презентацію на тему: Право людини на життя і медична практика: питання співвідношення. Право людини на життя в Рішеннях Європейського Суду з прав людини.
3. Підготуйте презентацію на тему: Права на згоду та відмову від медичного втручання.
4. Підготуйте презентацію на тему: Право людини на медичну інформацію та на лікарську таємницю: загальна характеристика і правове забезпечення.
5. Підготуйте презентацію на тему: Права людини, яка перебуває на стаціонарному лікуванні у закладі охорони здоров'я
6. Підготуйте презентацію на тему: Порядок обробки персональних даних у сфері охорони здоров'я.
7. Підготуйте презентацію на тему: Законодавче забезпечення прав пацієнта: міжнародні стандарти та національні акти.
8. Підготуйте презентацію на тему: Нормативне регулювання обов'язків пацієнта в Україні.

Самостійна робота 10.

1. Підготуйте презентацію на тему: Правове регулювання професійних прав медичних працівників.
2. Підготуйте презентацію на тему: Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів. Цивільно-правова відповідальність у галузі охорони здоров'я. Адміністративна відповідальність медичних працівників. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
3. Підготуйте презентацію на тему: Поняття та види форм захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Судова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Позасудова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Неюрисдикційні форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: самозахист; альтернативне розв'язання конфліктів; допомога незалежних громадських об'єднань; звернення до професійних медичних асоціацій.
4. Підготуйте презентацію на тему: Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види. Юридична оцінка дефектів надання медичної допомоги.
5. Підготуйте презентацію на тему: Законодавче регулювання контролю якості медичної допомоги. Умови та порядок здійснення контролю якості медичної допомоги.

Самостійна робота 11.

1. Підготуйте презентацію на тему: Історія розвитку експертної діяльності: від античності до ХХІ століття. Вітчизняний та зарубіжний досвід проведення психологічних експертиз.
2. Підготуйте презентацію на тему: Особливості особистості психолога-експерта.

Самостійна робота 12.

1. Підготуйте презентацію на тему: Гуманістична експертиза освіти та професійної діяльності.
2. Підготуйте презентацію на тему: Експертиза освітніх програм. Основні критерії експертизи освітніх програм.
3. Підготуйте презентацію на тему: Експертиза закладу освіти. Безпека освітнього простору.

Самостійна робота 13.

1. Підготуйте презентацію на тему: Судово-психологічна експертиза як особлива процесуальна дія.
2. Підготуйте презентацію на тему: Вплив розвитку експериментальної і диференціальної психології на судово-психологічну практику. Участь У.Штерна, Е Клапареда, К.Марбе у проведенні судово-психологічних експертиз.
3. Підготуйте презентацію на тему: Консультативна діяльність психолога-експерта.

Самостійна робота 14.

1. Підготуйте презентацію на тему: Формулювання версій про особистість вірогідного злочинця.
2. Підготуйте презентацію на тему: Неоднозначність кримінально-психологічних ознак. Статистично достовірні ознаки різних категорій злочинців.
3. Підготуйте презентацію на тему: Ретроспекція "Справи Бейліса" з погляду судово-психологічної експертизи.
4. Підготуйте презентацію на тему: Фізіогноміка та ідеї Ч. Ломброзо з позицій сучасної судово-психологічної експертизи.

Самостійна робота 15.

1. Підготуйте презентацію на тему: Проблема "часткової осудності" в психолого-психіатричній судово-експертній практиці.
2. Підготуйте презентацію на тему: Ознаки серійних вбивств, диференціація особистісних проявів багатоепізодного злочинця.
3. Підготуйте презентацію на тему: Психологічна характеристика місця скоєння злочину, місця „старту" та початку висліджування жертви.
4. Підготуйте презентацію на тему: Участь експерта в складанні оперативно-розшукового психологічного портрету.

Критерії оцінювання:

- змістовність - 3 бали
- відповідність темі та стилю оформлення - 2 бали.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1-6;
Додаткові: 7-26.

5.3. Форми проведення модульного контролю Та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування.

Студентам пропонуються тестові завдання у кількості 25 питань.

Види тестових завдань:

- Із вибором однієї правильної відповіді;
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- Завдання на розпізнавання та відтворення правильної відповіді по пам'яті;
- Завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять по пам'яті);
- Завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання

- виконання тестових завдань - максимум 25 балів.

Тестування за питаннями державного ліцензійного іспиту «Крок-2».

Тестування за питаннями «Крок-2» є допуском до екзамену.

Студенти відповідають на 20 питань, на тестування відводиться 20 хвилин. Якщо студент правильно відповідає на 12 та більше питань (>60%). то він отримує допуск до здачі екзамену. Якщо студент відповідає на 11 і менше питань, то він до екзамену не допускається і має перескласти це тестування. Екзамен проводиться в усній формі по білетах.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДЗ

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНДЗ прилюдним захистом навчального проекту. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Загальна психологія» - це вид науково-дослідної роботи студента, форма самостійного вивчення актуальних проблем, переданих навчальною програмою курсу.

ІНДЗ - початковий етап науково-педагогічного дослідження, воно обов'язково має містити результати власного пошуку і висновків, відображати певний рівень навчальної компетентності студента щодо вирішення поставлених завдань.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і семінарських занять та охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ - навчально-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Критерії оцінювання ІНДЗ (навчально-педагогічного дослідження у вигляді есе)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка (у балах)
1	Формулювання мети і завдань роботи	3
2	Складання плану, чіткості послідовності викладу матеріалу	5
3	Обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, періодичних видань, матеріалів мережі Internet), критична та незалежна оцінка різноманітних точок зору, позицій, аргументів	12
4	Зв'язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій	4
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання поставлених завдань, творчий підхід до виконання ІНДЗ	4
6	Якість оформлення роботи	1

Тематика реферативного дослідження:

1. Історія розвитку судової медицини.
2. Процесуальні та організаційні основи судово-медичної експертизи.
3. Огляд трупа на місці події
4. Встановлення стану здоров'я та визначення віку.
5. Особливості експертизи ушкоджень при падінні з висоти при прискоренні та без нього.
6. Умови дії отрут. Діагностика отруєнь.
7. Класифікація отрут.
8. Професійні ризики отруєння.
9. Харчові отруєння.
10. Правові основи медичного законодавства.
11. Правове регулювання організації охорони здоров'я.
12. Правопорушення та юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я.
13. Права пацієнтів і їх захист в Україні.

14. Правове регулювання клінічних випробувань. Інформована згода.
15. Правове регулювання наукових досліджень у медицині. Біоетика.
1. Правова природа медичного права.
2. Місце медичного права в системі права та системі законодавства України.
3. Джерела медичного права України.
4. Система медичного права України.
5. Міжнародні стандарти в сфері охорони здоров'я і прав людини.
6. Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні.
7. Заклад охорони здоров'я як суб'єкт господарювання.
8. Нові технології в сфері охорони здоров'я: медико-правовий аспект.
9. Гарантії забезпечення прав людини в сфері охорони здоров'я.
10. Законодавче забезпечення прав пацієнта: міжнародні стандарти й національні акти
11. Правовий статус лікуючого лікаря.
12. Дефекти надання медичної допомоги, їх юридична оцінка.
13. Законодавче регулювання контролю якості медичної допомоги.
14. Поняття й види юридичної відповідальності суб'єктів медичних правовідносин.
15. Характеристика первинної медичної допомоги.
16. Характеристика вторинної медичної допомоги.
17. Характеристика третинної медичної допомоги.
18. Екстрена медична допомога: поняття, принципи, значення.
19. Паліативна медична допомога, роль медичних психологів у системі надання паліативної допомоги.
20. Поняття реабілітаційної допомоги, реабілітаційна діяльність медичних психологів.
21. Правове регулювання медичної допомоги вразливим верствам населення.
22. Правове забезпечення донорства й трансплантології в Україні.
23. Інтелектуальна власність у галузі охорони здоров'я
24. Правове регулювання забезпечення населення України лікарськими засобами.
25. Правове регулювання профілактики та лікування епідемічних захворювань. Профілактичні щеплення. Карантинні заходи.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1-6;

Додаткові: 7-26.

5.5. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання. Залік

5.6. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю

1. Поняття про судово-медичну експертизу та її види.
2. Структура судово-медичної служби в Україні.
3. Бюро судово-медичної експертизи, його структура і функції підрозділів.
4. Документи, які регламентують судово-медичну експертну діяльність.
5. Права, обов'язки та відповідальність судово-медичного експерта.
6. Гарантії незалежності експерта.
7. Визначення поняття «Танатологія».
8. Особливості судово-медичного дослідження трупа.
9. Поняття «Смерть». Класифікація смерті.
10. Термінальні стани. Етапи термінального стану. Патофізіологія процесу умирання.
11. Ознаки гострої та агональної смерті.
12. Клінічна смерть та її діагностика.

13. Уявна смерть. Поняття евтаназії.
14. Вірогідні ознаки біологічної смерті та їх діагностика.
15. Абсолютні ознаки смерті. Ранні трупні ознаки - трупні плями, трупне залякання, охолодження трупа, висихання, аутоліз.
16. Пізні трупні ознаки - гниття, жировіск, торф'яне дублення, муміфікація.
17. Післясмертні зміни тканин ротової порожнини, зубо-щелепного апарата та кісток.
18. Судово-медичне визначення давності настання смерті.
19. Загальні правила, порядок та етапи судово-медичного розтину трупа.
20. Судово-медичне дослідження тканин і кісток лицевого черепа.
21. Особливості судово-медичної експертизи трупа невідомої особи. Зубна формула.
22. Проведення огляду місця події і трупа. Фази огляду місця події.
23. Обов'язки лікаря-стоматолога при огляді трупа на місці його виявлення.
24. Значення стоматологічного статусу для встановлення особи невідомого.
25. Приводи для проведення судово-медичної експертизи живих осіб.
26. Порядок призначення та проведення експертизи, документація.
27. Юридична класифікація та експертні критерії несмертельних тілесних ушкоджень - тяжкі тілесні ушкодження, середньої тяжкості та легкі тілесні ушкодження.
28. Визначення тяжкості тілесного ушкодження при ушкодженні кісток обличчя
29. Судово-медична експертиза стану здоров'я.
30. Незгладиме спотворення обличчя.
31. Визначення расової приналежності
32. Особливості опису ушкоджень
36. Поняття про ушкодження (травму). Класифікація факторів зовнішнього середовища, які викликають ушкодження.
33. Анатомічні та функціональні ушкодження, їх особливості.
34. Класифікація ушкоджень залежно від травмуючого предмету, локалізації, загрози для життя, наслідків травми
35. Особливості опису ушкоджень.
36. Класифікація тупих предметів за механізмом їх дії на тіло людини. Особливості ушкоджень м'яких тканин обличчя.
37. Садна обличчя, їх судово-медичне значення.
38. Синці, їх судово-медичне значення.
39. Забиті рани обличчя, їх судово-медичне значення.
40. Судово-медичні можливості при дослідженні рубців. Келоїдні рубці.
41. Особливості виникнення переломів кісток обличчя.
42. Ушкодження зубами людини. Загальна характеристика. Питання, які вирішують при дослідженні ушкоджень, заподіяних зубами.
43. Визначення поняття «гострий предмет». Ушкодження, які вони спричинюють.
44. Характеристика різаних ран
45. Характеристика колотих ран.
46. Характеристика колото-різаних ран.
47. Характеристика рубаних ран.
48. Характеристика ушкоджень гострими предметами, які заподіяні власною рукою.
49. Причини смерті від дії тупих та гострих предметів, судово-медичні критерії смерті від гострої крововтрати.
50. Механічна асфіксія, визначення поняття, класифікація, стадії життєвого перебігу.
51. Загальноасфіктичні ознаки та їх судово-медичне значення.
52. Странгуляційна механічна асфіксія - повішання.
53. Странгуляційна механічна асфіксія - задушення петлею.

54. Видові ознаки задушення кінцівками.
55. Видові ознаки компресійної механічної асфіксії.
56. Аспіраційна асфіксія(утоплення).
57. Класифікація ручної вогнепальної зброї. Будова бойових і мисливських набоїв.
58. Види дії кулі за кінетичною енергією, їх характеристика.
59. Специфічні ознаки вхідного та вихідного вогнепальних отворів.
60. Класифікація дистанцій пострілу та принцип їх розділення.
61. Види та ознаки пострілу впритул.
62. Ознаки пострілу з близької відстані.
63. Ознаки пострілу з неблизької відстані.
64. Зони ранового каналу в м'яких тканинах.
65. Раньовий канал в плоских кістках.
66. Визначення послідовності пострілів на тілі людини.
67. Судово-медична експертиза опіків обличчя.
68. Дія високої температури на кістки і зуби.
69. Судово-медична експертиза відморожень.
70. Особливості дії іонізуючого випромінювання на тканини.
71. Гостра променева травм
72. Променева травма кісток лицевого скелету.
73. Особливості ушкоджень технічною електрикою.8
74. Токсикологія. Отрута. Умови дії отрут. Отруєння його види. Класифікація отрут.
75. Характеристика стадій отруєння.
76. Отруєння кислотами та їдкими лугами.
77. Отруєння миш'яком.
78. Отруєння ртуттю.
79. Отруєння фосфором.
80. Отруєння етиловим алкоголем.
81. Отруєння ботулотоксином.
82. Отруєння грибами.
83. Різновиди слідів крові. Питання, які можуть бути вирішені під час дослідження крові.
84. Судово-медичне дослідження слини.
85. Судово-медичне дослідження волосся.
86. Медико-криміналістичні ідентифікаційні дослідження під час проведення судово-медичної експертизи.
87. Дайте визначення держави та розкрийте її ознаки.
88. Визначте функції держави та дайте їх класифікацію.
89. Назвати та дати характеристику соціальним нормам, які регулюють суспільні відносини в сфері медичної діяльності.
90. В чому сутність правореалізації
91. Назвати та пояснити сутність стадій правового регулювання
92. З чим пов'язана актуальність розгляду ятрогенії у рамках медичного права?
93. Дайте визначення ятрогенії, наведіть приклади ятрогеній, викликаних правильними та неправильними медичними діями.
94. Назвіть об'єктивні і суб'єктивні чинники виникнення ятрогеній
95. Наведіть критерії правомірності ятрогенії.
96. Дайте визначення лікарської етики і деонтології в загальній структурі соціального регулювання медичної діяльності.
97. Охарактеризуйте загальну структуру і дайте визначення прав людини в сфері медичної діяльності.

98. Дайте визначення суб'єктивного права людини в сфері медичної діяльності. Які існують види правових статусів у сфері медичної діяльності?
99. Наведіть класифікацію прав людини у сфері медичної діяльності
100. Дайте визначення лікарської таємниці й обґрунтуйте правомірність уживання такого поняття.
101. Що таке медична інформація?
102. Назвіть основні суб'єкти збереження лікарської таємниці.
103. Що відноситься до об'єктів лікарської таємниці?
104. Наведіть й охарактеризуйте випадки правомірного розголошення лікарської таємниці.
105. Дайте визначення поняття «пацієнт» і перерахуйте права пацієнтів за законодавством України.
106. Охарактеризуйте право пацієнта на чуйне ставлення, на дії і помисли, що ґрунтуються на принципах загальнолюдської моралі, з боку медичних фармацевтичних працівників право на вибір лікаря лікувально-профілактичного закладу.
107. Проаналізуйте права пацієнта на збереження лікарської таємниці, інформовану добровільну згоду і відмову від медичного втручання.
108. Охарактеризуйте право пацієнта на відшкодування шкоди у разі заподіяння її здоров'ю при наданні медичної допомоги.
109. Дайте визначення та охарактеризуйте юридичну відповідальність медичного працівника за професійне правопорушення.
110. Які існують види відповідальності лікарів за вчинені правопорушення?
111. Що слід розуміти під професійним медичним злочином?
112. Дайте характеристику крайньої необхідності як обставини, що виключає злочинність діяння у сфері медичної діяльності.
113. Дайте характеристику обґрунтованому ризику як обставині, що виключає злочинність діяння у сфері медичної діяльності.
114. Наведіть класифікацію та назвіть види злочинів, за які медичні працівники можуть бути притягнені до кримінальної відповідальності.
115. Які існують різновиди шкоди як результату протиправного медичного втручання? Дайте їх характеристику.
116. Що таке моральна шкода? Назвіть принципи компенсації моральної шкоди у сфері медичної діяльності
117. Дайте визначення та охарактеризуйте адміністративну відповідальність медичних працівників. Назвіть адміністративні правопорушення, які найбільш важливі в контексті медичної діяльності.
118. Дайте визначення та охарактеризуйте дисциплінарну відповідальність медичних працівників. У чому полягають основні принципи накладення дисциплінарного стягнення у сфері медичної діяльності?
119. Дайте визначення і назвіть види дефектів надання медичної допомоги.
120. Дайте визначення лікарських помилок і назвіть об'єктивні суб'єктивні чинники, що знаходяться в їх основі.
121. Дайте визначення і охарактеризуйте нещасний випадок у медичній діяльності. Приведіть найбільш типові приклади нещасних випадку в медичній практиці.
122. Охарактеризуйте проведення експертизи дефектів надання медичної допомоги.
123. В чому полягає загальна послідовність дій при розборі дефектів надання медичної допомоги?
124. Назвіть загальні питання, які повинні з'ясовуватися в більшості випадків дефектів надання медичної допомоги.
125. Що розуміють під медичною діяльністю?
126. Дайте визначення медичного права.

127. Що таке медичне правовідносини? Які основні види медичних правовідносин Ви знаєте?
128. Які бувають групи суб'єктів медичних правовідносин?
129. Яким умовам повинні відповідати пацієнт і медична установа, щоб вважатися суб'єктами медичних правовідносин?
130. Дайте визначення і охарактеризуйте поняття юридичного факту в сфері надання медичної допомоги.
131. Професійно-посадові правопорушення медичних працівників.
132. Правова поведінка.
133. Правовідносини в сфері охорони здоров'я: поняття та склад.
134. Об'єкти правовідносин в сфері охорони здоров'я.
135. Поняття медичної допомоги та її види за законодавством України.
136. Особисті немайнові права: поняття, види, зміст. Одержання медичної допомоги в контексті реалізації права на життя.
137. Евтаназія: правовий та моральний аспект.
138. Право людини на здоров'я, охорону здоров'я.
139. Право людини на особисту недоторканість, свободу та гідність.
140. Право на інформацію щодо стану свого здоров'я.
141. Право на таємницю щодо стану свого здоров'я.
142. Юридична оцінка несприятливих результатів лікування хворих.
143. Лікарські помилки.
144. Юридична оцінка несприятливих результатів лікування хворих.
145. Ятрогенна патологія: визначення, актуальність і основні причини виникнення ятрогеній; класифікація ятрогеній, місце ятрогенної патології в структурі несприятливих результатів медичних втручань.
146. Загальні питання юридичної відповідальності медичних працівників.
147. Цивільно-правова відповідальність лікувально-профілактичних закладів.
148. Адміністративна відповідальність медичних працівників.
149. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
150. Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів.
151. Поняття та види посадового злочину. Поняття та ознаки посадової особи у сфері охорони здоров'я.
152. Зловживання посадою. Хабарництво. Отримання незаконної винагороди.
153. Службова фальсифікація. Халатність.
1. Правова природа медичного права (галузь права, інститут права, галузь законодавства).
2. Медичне право України як правове утворення: поняття, завдання, предмет регулювання.
3. Медичні правовідносини: поняття, види і склад.
4. Принципи і функції медичного права України.
- 5 Система медичного права України.
6. Джерела медичного права України.
7. Медичне право як навчальна дисципліна і галузь науки.
8. Загальна характеристика законодавчого забезпечення охорони здоров'я в Україні.
9. Міжнародні акти в сфері охорони здоров'я та прав людини, які містять обов'язкові до виконання норми і принципи («тверде право» (зокрема, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, Конвенція про права дитини, Конвенція про права інвалідів).
10. Регіональні акти в сфері охорони здоров'я та прав людини, які містять обов'язкові до виконання норми і принципи («тверде право») (зокрема, Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, Європейська соціальна хартія, Європейська конвенція про права людини і біомедицину).

11. Міжнародні акти у сфері охорони здоров'я та прав людини, які містять рекомендаційні норми і принципи («м'яке право») (зокрема, Міжнародні стандартні правила поводження з в'язнями, Принципи захисту психічно хворих осіб і поліпшення психіатричної допомоги, Алма-Атинська декларація, Лісабонська декларація прав пацієнта).
12. Регіональні акти у сфері охорони здоров'я та прав людини, які містять рекомендаційні норми і принципи («м'яке право») (зокрема, Європейська хартія прав пацієнтів, Декларація про політику в галузі дотримання прав пацієнтів в Європі, Люблянська хартія з реформування охорони здоров'я).
13. Роль і значення Загальної декларації прав людини та її місце в системі міжнародних стандартів у галузі охорони здоров'я та прав людини.
14. Права пацієнтів за міжнародними актами у сфері охорони здоров'я і прав Людини
15. Права медичних працівників за міжнародними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини.
16. Права пацієнтів за регіональними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини.
17. Права медичних працівників за регіональними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини.
18. Місце і значення актів Європейського Союзу в системі регіональних стандартів у сфері охорони здоров'я і прав людини.
19. Угода про асоціацію Україна-ЄС в аспекті охорони здоров'я.
20. Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні.
21. Роль і значення рішень Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я, в системі законодавства про охорону здоров'я України, а також документів національних судових інстанцій.
22. Місце медичного права в системі соціального регулювання медичної діяльності.
23. Систематизація законодавства України про охорону здоров'я.
24. Біоетика, біоправо та медичне право: проблеми співвідношення.
25. Роль і значення діяльності міжнародних і національних організацій у розвитку медичного права.
26. Заклад охорони здоров'я України як суб'єкт господарювання
27. Ліцензування й акредитація закладів охорони здоров'я
28. Реклама в сфері охорони здоров'я.
29. Організаційно-правові аспекти діловодства в закладах охорони здоров'я
30. Становлення і розвиток новітніх технологій у сфері охорони здоров'я (зокрема, телемедицина, кібермедицина, квантова медицина).
31. Загальні положення про страхування у сфері охорони здоров'я: поняття, принципи страхування, суб'єкти, об'єкти та зміст страхових правовідносин.
32. Добровільне медичне страхування: стан законодавчого закріплення і практика застосування.
33. Становлення і розвиток обов'язкового державного соціального медичного страхування.
34. Страхування професійної відповідальності медичних працівників.
35. Страхування медичних і фармацевтичних працівників, що виконують свої професійні обов'язки в окремих сферах медичної діяльності.
36. Поняття та ознаки медичної допомоги (якісна, кваліфікована, доступна, безоплатна).
37. Право на медичну допомогу за законодавством України.
38. Медична послуга як об'єкт медичних правовідносин.
39. Договір про надання медичних послуг: поняття, загальна характеристика та особливості виконання.
40. Договірна відповідальність у сфері охорони здоров'я.

41. Поняття договору про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій.
42. Права людини у сфері охорони здоров'я: поняття, класифікація, загальна характеристика.
43. Гарантії забезпечення прав людини у сфері охорони здоров'я.
44. Право людини на життя: поняття, зміст і загальна характеристика. Право на життя і медична практика: питання співвідношення.
45. Поняття та структура права людини на охорону здоров'я за законодавством України
46. Право людини на медичну інформацію: загальна характеристика правове забезпечення.
47. Право людини на медичну таємницю: загальна характеристика і правове забезпечення.
48. Право людини на згоду на медичне втручання.
49. Право на відмову від медичного втручання.
50. Порядок обробки персональних даних.
51. Поняття і види суб'єктів медичних правовідносин
52. Пацієнт: дефініційний і класифікаційний підходи.
53. Загальна характеристика прав пацієнта.
54. Правове регулювання обов'язків пацієнта в Україні.
55. Морально-етичні засади взаємин «лікар-пацієнт»
56. Особливості правового статусу законних представників у сфері охорони здоров'я.
57. Медичний працівник та його правовий статус: понятійно-категоріальний апарат і класифікація.
58. Законодавче забезпечення і класифікація прав медичних працівників.
59. Правове регулювання професійних обов'язків медичних працівників.
60. Правовий статус лікуючого лікаря за національним законодавством.
61. Поняття і види процедур і механізмів захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
62. Форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: поняття, види, засоби здійснення.
63. Судова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин у порядку конституційного й адміністративного судочинства.
64. Судова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин у порядку цивільного судочинства.
65. Судова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин у порядку кримінального судочинства
66. Позасудова форма захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: поняття, види, загальна характеристика.
67. Правопорушення у сфері охорони здоров'я як підстава для юридичної відповідальності у медичному праві: поняття, ознаки, склад.
68. Поняття та види юридичної відповідальності суб'єктів медичних правовідносин.
69. Цивільно-правова відповідальність у сфері охорони здоров'я
70. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
71. Адміністративно-правова відповідальність у медичному праві
72. Кримінальна відповідальність медичних працівників у зв'язку з їх професійною діяльністю
73. Звільнення від юридичної відповідальності медичних працівників.
74. Неюрисдикційні форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин: поняття, види, загальна характеристика.
75. Виконання рішень судів у медичних справах.
76. Міжнародні форми і засоби захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.
77. Юридична практика в галузі медичного права.
78. Особливості юридичної відповідальності пацієнтів за законодавством України.

79. Експертна діяльність у сфері охорони здоров'я: національне і зарубіжне законодавство.
80. Поняття, види і значення медичних експертиз в Україні.
81. Висновок експерта: форма і зміст.
82. Медико-соціальна експертиза втрата працездатності: поняття і види.
83. Судово-медична експертиза: загальна характеристика та роль у сфері медичного права.
84. Судово-психіатрична експертиза: загальна характеристика та роль у сфері медичного права.
85. Судово-психологічна експертиза: загальний аналіз і роль у сфері медичного права.
86. Військово-медична експертиза: загальна характеристика та роль у сфері медичного права.
87. Альтернативна медична експертиза: загальний аналіз і роль у сфері медичного права.
88. Патологоанатомічний розтин: особливості проведення, роль і значення для медичних справ.
89. Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види.
90. Медична помилка та нещасний випадок.
91. Ятрогенна патологія: актуальність і основні причини виникнення.
92. Ускладнення за результатами медичних втручань та їх правові наслідки.
93. Контроль якості медичної допомоги: поняття, види, суб'єкти.
94. Особливості діяльності клініко-експертних комісій.
95. Особливості юридичної регламентації стоматологічного туризму.
96. Стоматологічна допомога в Україні: нормативне забезпечення.
97. Правовий статус пацієнтів у галузі стоматології.
98. Правовий статус медичних працівників у галузі стоматології.
99. Юридична оцінка несприятливих наслідків надання стоматологічної допомоги.

ПРАКТИЧНІ НАВИЧКИ:

1. Описати тілесні ушкодження за загальноприйнятою схемою їх опису.
2. Описати порядок огляду трупа на місці події.
3. Вміти встановлювати факт настання біологічної смерті.
4. Вміти описувати та вилучати речові докази біологічного походження під час огляду місця події.
5. Демонструвати вміння проводити судово-медичне дослідження трупа та встановлювати причину насильницької та ненасильницької смерті.
6. Вміти провести експертизу трупів невідомих осіб
7. Вміти визначати особу невідомої людини.
8. Демонструвати вміння проводити судово-медичне обстеження потерпілих, звинувачуваних та інших осіб
9. Демонструвати вміння визначити тяжкість травми під час обстеження потерпілої особи.
10. Демонструвати вміння проводити огляд ділянки обличчя трупа на місці події.
11. Знати зміст нормативно-правових актів, які передбачають кримінальну відповідальність медичних працівників за професійно-посадові правопорушення та демонструвати вміння проводити їх аналіз.
12. Вільно орієнтуватися в різних галузях права, законодавстві та нормативних актах, регулюючих надання медичної (стоматологічної) допомоги і взаємовідношення у сфері охорони здоров'я.
13. Застосовувати на практиці знання законодавства, відстоювати гарантовані законом права як громадянам, так і медичним працівникам при реалізації права на життя, здоров'я, медичну допомогу, працю, відпочинок, оплату праці та ін.
14. Використовувати та складати нормативні й правові документи локального характеру, що відносяться до майбутньої професійної діяльності лікаря-психолога.

7.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість оцінок
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

6.Рекомендовані джерела

6.1. Основна (базова) література:

1. Медичне законодавство: правова регламентація лікарської діяльності: Підручник, кн. 2 / Б.В. Банчук, В.Ф. Москаленко, Б.В. Михайличенко та ін.; за ред. Б.В. Михайличенка. -4-е вид., випр. -К.: ВСВ «Медицина», 2017. -496 с.
2. Банчук М.В., Войченко В.В., Зарицький Г.А., Петрошак О.Ю. Процесуальні, організаційні та етичні основи судово-медичної експертизи в Україні. Навчально-методичний посібник за ред.професора В.Д.Мішалова. // К., 2010.-243 с.
3. Грін О.О. Загальне медичне право: Навчальний посібник: Альб.схем. О.О. Грін - Ужгород: Видавництво «ФОРМ Сабов А.М.»,2017.
4. Демченко І., Соловов О. Попередження поширення фальсифікованих лікарських засобів на міжнародному та національному рівні : Монографія /І. Демченко, О. Соловов. К., 2014.
5. Берн І., Езер Т., Коен Дж., Оверал Дж., Сенюта І. Права людини у сфері охорони здоров'я: практичний посібник / За наук. ред. І. Сенюти. -Львів Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2012. 6. Землянська О. В. Судово-психологічна експертиза: навч. посібник / О. В. Землянська.- Х.: ХНУВС, 2012.- 300 с.

6.2. Додаткова література:

7. Крюкова М.А., Єлховський І.В. Судово-психологічна експертиза (в допомогу до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра факультету психології, політології та соціології) / М.А. Крюкова - Одеса: Фенікс, 2021. - 61 с.
8. Буняк Н. А. Поняття про психологічну експертизу. Теоретичні та методичні аспекти експертної діяльності. Експертиза • психологічного і соціологічного інструментарію. Комплексні експертизи за участю психолога [Електронний ресурс] // Психологічна експертиза : навч. посіб. / Н. А. Буняк. - Тернопіль, 2017. С. 122-130. Режим доступу: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/25569>
9. Майданик Р.А. Медичне право в системі права України навчально-практичний посібник / Р.А. Майданик. -К. : Алерта, 2013. .Майданик Р.А. Права людини в сфері охорони здоров'я: практикум / Р.А. Майданик. -К.: Алерта,2013.
10. Майданик Р.А. Репродуктивні права. Сурогатне материнство навчально-практичний посібник / Р.А. Майданик. -К. : Алерта,2013.
11. Майданик Р.А. Страхування зобов'язань з надання медичної допомоги навчально-практичний посібник / Р.А. Майданик. -К. : Алерта, 2013.
12. Медичне право України : практикум / уклад.: І.Я. Сенюта, І.О. Богомазова, О.Ю. Кашинцева, Д.Й. Клапятий, Р.А. Майданик, О.Є. Січкоріз, Х.Я. Терешко, У.Я. Хребтань, Х.М. Шубак ; заг. ред. І.Я. Сенюта. - Львів Світ,2014
13. Миронова Г.А. Приватно-правове регулювання особистих немайнових відносин у сфері надання медичної допомоги: монографія /Г.А. Миронова; відп. ред. О.Д. Крупчан. -К., 2015.
14. Сента І. Я., Клапятий Д. Й. Психіатрична допомога: механізми забезпечення прав

- пацієнтів та їхніх законних представників. -Львів : Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2013
15. Куц В. М. Кримінальна відповідальність за незаконне проведення дослідів над людиною : монографія / В.М. Куц, С.В. Гізімчук, В.О. Єгорова. -Харків: Юрайт, 2012.
16. Лашкул З.В., Сізінцова Ю.Ю., Фершал Я.Ю. Інформована згода: поняття, мета та значення у процесі реалізації прав та обов'язків медичних працівників і пацієнтів. -Запоріжжя : ТОВ «Видавничий будинок «Кераміст»»,2013.
17. Охорона здоров'я в Україні: організація та законодавче забезпечення / І.А. Голованова, В.П. Лисак, В.М. Пашков [та ін.]; за заг. ред. В.П. Лисак [та ін.]. -К.: МОРІОН, 2014.
18. Стеценко В.Ю. Медичне право України (реформування охорони здоров'я в умовах страхової медицини) : монографія / В.Ю. Стеценко, Г.М. Такареєв -К. : Атіка,2012.
19. A. Alghrani, R. Bennett, S. Ost. Bioethics, Medicine and the Criminal Law: The Chriminal Law and Bioethical Conflict: Walking the Tightrope. -Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
- 20.Charles Foster. Medical Law: A Very Short Introduction. -Oxford: Oxford University Press, 2013.
21. Furrow B., Creaney Th., Johnson S., Jost T., Schwarts R. Health Law, Cases, Materials and Problems (abridged edition). -Saint Paul, MN, USA: West Publishing Corp, 2013.
22. Huxtable R. Law, Etics and Compromise at the Limits of Life. To Treat or not to Treat? - Abingdon, UK: Routledge, 2013.
- 23.Samantha Holliday. Reprodyctive Ethics and the Law: A Comparative Approach. - Oxford: Routledge-Cavendish. 2013.
- 24.Senyuta I.Y. The emerging public health legislation in Ukraine // South Eastern European Journal of Public Health. -Volume VII, 2017.
- 25.Steiner Jr. J.E. Problems In Health Care. -Burlington, MA, USA: Jones & Bartlet Learning LLC, 2013.
- 26.Study Guide on Medical Law / com. by S.D. Riabenko, B.V. Mykhailichenko. -K.: VSV «Medicine», 2014